

van Sisley, van Gogh, Gauguin en van hunne geestverwanten, maar dit geheele oeuvre was toch niet in staat zijn palet van grondtoon te doen veranderen. Het eenig resultaat was, dat de sonore toon iets hooger gestemd, anders gezegd, dat zijn werk iets lichter werd.

In den zomer van 1908 kwam hij in Holland terug en deed in 1910 nogmaals mede aan den Prix de Rome, dien hij thans met groot gemak haalde. Zijn schilderij, dat tot onderwerp had: „Aäron en Hur ondersteunen Mozes' handen bij den strijd met Amalek", is voor mij, als geheel, nog steeds een van de meest geslaagde werken, die ooit den „Prix" verwierven. Het vormt een waardig slot van Hogerwaard's studietijd en is het resultaat, zoowel van zijn werken op de academie, als daarbuiten in de vrije natuur.

En nu kwam de tijd in Hogerwaard's leven waarin hij zich het best en volledigst heeft kunnen uiten. Rome, Florence, Spanje, Algiers — welk een operatieveld voor den romanticus! In deze jaren ontstonden een reeks van werken die door alle tijden heen zich zullen weten te handhaven. Ik noem in de eerste plaats de Italiaansche binnenplaats, thans in Haagsch bezit, waarvan hij ook later een ets maakte. In Madrid copieerde hij in opdracht der regeering de „Overgave van Breda" van Velasquez, een waarlijk niet gemakkelijke taak, die hem veel tijd heeft gekost.

Deze „Las Lanzas" meet even 307 bij 367 c.M. en wie ooit gecopieerd heeft zal begrijpen, dat het maken van eene degelijke copie hiervan geen sinecure is. Hoewel 't voor sommigen vreemd zal klinken, had Hogerwaard met de rechterbovenhoek van het schilderij de meeste moeite. Deze hoek is geheel gevuld door negenentwintig hoog opgerichte lansen, waaraan de schilderij haar naam ontleent en de copiïst kon maar niet ontdekken hoe Velasquez het schilderen hiervan had aangepakt, aangezien iedere poging veel te peuterig uitviel. Ten slotte bond Hogerwaard een gewone ververskwast aan een stok, maakte een potjevol natte verf in de kleur van de lansen, en trok binnen 't uur de negen en twintig lange halen en . . . was klaar.

Behalve deze copie maakte hij een aantal studies in de arena, waarvan zijn „Fin tragique" het voornaamste resultaat vormt. Van dit onderwerp bestaat eene houtskool-teekening en een schilderij, terwijl hij later naar de teekening zijn bekende ets maakte. De teekening is in mijn bezit en is wel de meest spontane en directe uiting. Kenmerkend voor de weinige waarde, door Hogerwaard aan zijn voorstudies toegekend, is wel dat ik, op een dag in zijn atelier komend, genoemde schets gebruikt vond als pakpapier voor des schilders waschgoed. Het gelukte mij tot mijn vreugde hem een ander stuk papier te verschaffen en zodoende kwam ik in 't bezit van deze fraaie teekening.

In Algiers ontstond o.m. het groote schilderij van de markt, thans in het